

DRŽAVNI PRORAČUN REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2008.

I. MIŠLJENJE

1. U skladu s odredbama Zakona o državnoj reviziji, obavljena je revizija Državnog proračuna Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Državni proračun) za 2008., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje.
2. Postupci revizije provedeni su u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.
3. Sljedeći postupci i učinci su utjecali na izražavanje mišljenja:
 - Sastavljeni su propisani financijski izvještaji državnog proračuna za 2008. Glavna knjiga, odnosno financijski izvještaji ne daju cjelovitu informaciju o imovini, obvezama i izvorima vlasništva. Podaci se vode u više organizacijskih jedinica, te ih je potrebno objediniti. Postojeći računovodstveno-informacijski sustav Državne riznice evidentira poslovne događaje prema načelu novčanog tijeka, stoga su i podaci na pojedinim bilančnim računima koji trebaju dati informaciju o stanju koncem godine, nepotpuni ili nisu iskazani.
 - Stanje duga bez obveza po jamstvima, prema evidencijama organizacijskih jedinica Ministarstva financija nadležnih za praćenje javnog duga, koncem 2008. iznosilo je 91.108.312.897,00 kn, a u poslovnim knjigama, odnosno Bilanci na dan 31. prosinca 2008. iskazano je u iznosu 63.265.243.729,00 kn.
 - Učinkovit i djelotvoran sustav evidencija o potraživanjima i obvezama državnog proračuna na temelju prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo nije uspostavljen. Naknada za obavljanje bankarskih poslova i usluga u vezi s prodajom stanova nije ugovorena između Ministarstva financija i Banke, a naplaćuje se iz prihoda od prodaje stanova u iznosima koji su u skladu s pravilima po kojima Banka posluje u istovrsnim poslovima.
 - U računu financiranja i Glavnoj knjizi nisu evidentirani primici od zaduživanja po kreditima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u iznosu 294.761.628,80 kn. Kreditima je financirana izgradnja i adaptacija sveučilišta i studentskih centara u Republici Hrvatskoj. Krediti se vode u poslovnim knjigama navedenog Ministarstva.

II. OSNOVNI PODACI

Podaci iz financijskih izvještaja za 2008.

u kn

Redni broj	Opis	Planirano	Ostvareno Izvršeno	% ostvarenja izvršenja
1.	Prihodi i primici	130.577.325.544,00	128.384.486.912,69	98,3
2.	Rashodi i izdaci	130.577.325.544,00	126.943.898.878,30	97,2
3.	Višak prihoda i primitaka	0,00	1.440.588.034,39	-
Stanje 31. prosinca				
4.	Financijska imovina		4.148.086.768,00	
5.	Obveze		63.725.331.522,00	

Financijska imovina se odnosi na novčana sredstva u iznosu 99.424.975,00 kn, depozite, jamčevne pologe i potraživanja od zaposlenih za više plaćene poreze u iznosu 38.065.406,00 kn, dane zajmove u iznosu 3.316.424.165,00 kn, vrijednosne papire u iznosu 19.394.516,00 kn, dionice i udjele u glavnici u iznosu 298.562.120,00 kn, potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 158.310.061,00 kn, te rashode budućeg razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda u iznosu 217.905.525,00 kn. Rashodi budućeg razdoblja se odnose na diskont na obveznice koje će se postupno priznavati u narednom razdoblju isplate kamata na obveznice.

Ukupne obveze evidentirane u iznosu 63.725.331.522,00 kn, odnose se na obveze za vrijednosne papire u iznosu 53.736.468.229,00 kn (tuzemne obveznice 35.822.118.494,00 kn, inozemne obveznice 17.910.731.500,00 kn, obveze za mjenice 3.618.235,00 kn), obveze za zajmove (tuzemne) u iznosu 9.528.775.500,00 kn, obveze za rashode poslovanja u iznosu 251.510.912,00 kn i odgođeno plaćanje rashoda i prihode budućih razdoblja u iznosu 208.576.881,00 kn.

Podaci o iskazanim ukupnim potraživanjima i obvezama u financijskim izvještajima nisu cjeloviti, jer sadrže dio stvarnih potraživanja i obveza.

III. NALAZ

Osvrt na naloge i preporuke revizije za 2007.

Državni ured za reviziju obavio je reviziju Državnog proračuna za 2007., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Ministarstvu financija je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom za 2008. utvrđeno je u kojim slučajevima je postupljeno i u kojima nije postupljeno prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

Nalozi i preporuke prema kojima je postupljeno:

1. U glavnoj knjizi i financijskim izvještajima evidentirani su sveukupni prihodi od darovnica.
2. Poslovi na uspostavi potpunog Registra koncesija nastavljaju se u suradnji s drugim tijelima državne uprave koji su davatelji koncesija ili obavljaju inspekcijski i financijski nadzor iz područja koncesija. Uspostavljanju sustava koncesija doprinosi i novi Zakon o koncesijama te više posebnih zakona koji su doneseni ili su u postupku donošenja.
3. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave su u drugom polugodištu 2008. i tijekom 2009. podmirile dug prema državnom proračunu za iznos više ostvarenih sredstava od minimalnog standarda propisanog za financiranje decentraliziranih funkcija, a koji je utvrđen obavljenom revizijom državnog proračuna za 2007.
4. Vrijednost financijskih jamstava izdanih u 2008. nije bila viša od vrijednosti utvrđene odredbama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu.

Nalozi i preporuke prema kojima nije postupljeno:

1. Glavna knjiga, odnosno financijski izvještaji ne daju cjelovitu informaciju o ukupnom državnom dugu, imovini, obvezama i potraživanjima. Vrijednosno značajnija su potraživanja Porezne i Carinske uprave.
2. U Glavnoj knjizi, odnosno financijskim izvještajima nisu evidentirani vlasnički udjeli i dionice u društvima kojih je imatelj Republika Hrvatska.
3. Učinkovit i djelotvoran sustav evidencija o potraživanjima i obvezama državnog proračuna na temelju prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo nije uspostavljen. Naknada za obavljanje bankarskih poslova i usluga u vezi s prodajom stanova nije ugovorena između Ministarstva financija i Banke, a naplaćuje se iz prihoda od prodaje stanova u iznosima kako je propisano pravilima po kojima Banka posluje u istovrsnim poslovima.
4. Potrebne radnje i aktivnosti na uspostavi učinkovitog sustava planiranja, izvršavanja i evidentiranja ovrha nisu provedene. Tijekom obavljanja revizije za 2008. donesen je plan aktivnosti s rokom izvršenja do konca 2009.
5. U računu financiranja nisu evidentirani primici od zaduživanja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Zajmovi Ministarstva unutarnjih poslova povučeni su do konca 2007.
6. Nisu poduzete radnje u cilju naplate potraživanja po isplatama za izdano jamstvo u području prometa koje je koncem 2007. iznosilo 90.789.005,84 kn sa zateznim kamatama, odnosno nije povećan dionički kapital društva (dužnika) za iskazani iznos u korist Republike Hrvatske.

Ministarstvo financija je i nadalje u obvezi postupati prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

Revizija Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008.

Računovodstvo državnog proračuna

- 1.1. Računovodstvo državnog proračuna i proračunskih korisnika određeno je Zakonom o proračunu i većim brojem provedbenih propisa, od kojih su najznačajniji Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu i Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Vode se sve propisane poslovne knjige.

Sustav proračunskog računovodstva temelji se na modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja, što između ostalog, znači priznavanje prihoda u izvještajnom razdoblju prema kriteriju raspoloživosti i mjerljivosti te priznavanje rashoda prema nastanku poslovnih događaja, neovisno o plaćanju. Preduvjeti za evidentiranje poslovnih događaja (rashoda) prema kriteriju nastanka nisu uspostavljeni, s obzirom da je SAP računovodstveno-informacijski sustav Državne riznice transakcijski (načelo novčanog tijeka) i s obzirom da područne riznice koje u evidentiranju rashoda primjenjuju propisani kriterij, nisu povezane sa SAP sustavom Državne riznice.

Projekt povezivanja računovodstveno-informacijskih sustava područnih riznica s računovodstveno-informacijskim SAP sustavom Državne riznice započeo je 2006., kada je pripremljena natječajna dokumentacija za nabavu opreme (financirana zajmom IBRD-a). Projekt-Integracija informatičkih sustava za praćenje financija u područnim riznicama s informacijskim sustavom Državne riznice i izgradnja sustava za upravljanje matičnim podacima, koji se financira iz pretpristupnog programa pomoći PHARE 2006, a nastavak je projekta koji je započeo 2006., sastoji se od dvije komponente, i to: računalna i pripadajuća oprema i usluge implementacije. Projekt u vrijednosti 1.710.000 EUR je formalno započeo u veljači 2009. s predviđenim trajanjem 18 mjeseci. U vrijeme obavljanja revizije (travanj 2009.) Projekt je u fazi pripremnih aktivnosti i prihvaćanja uvodnog izvještaja (Inception report).

Prema odredbi članka 7., stavak 1. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, financijski izvještaji državnog proračuna, izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za proračunsku godinu su: Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tijekovima, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama i Bilješke uz financijske izvještaje. Svi financijski izvještaji državnog proračuna propisani spomenutim Pravilnikom, dostavljeni su Državnom uredu za reviziju u propisanom roku (15. travnja 2009.), osim Izvještaja o obvezama, koji je naknadno dostavljen (30. travnja 2009.).

Prema odredbi članka 107. Zakona o proračunu, Ministarstvo financija je u obvezi sastaviti konsolidirane financijske izvještaje državnog proračuna, središnjeg proračuna, te konsolidirani financijski izvještaj općeg proračuna. Prema odredbama članka 25. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Ministarstvo financija konsolidirani financijski izvještaj Republike Hrvatske za proračunsku godinu sastavlja do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. Sastavljeni su svi konsolidirani financijski izvještaji.

Prema Bilanci državnog proračuna na dan 31. prosinca 2008. ukupna imovina evidentirana je u iznosu 4.148.086.768,00 kn, a odnosi se na financijsku imovinu i to: tuzemne zajmove u iznosu 3.316.424.165,00 kn, dionice i udjele u glavnici u iznosu 298.562.120,00 kn, rashode budućeg razdoblja u iznosu 217.905.525,00 kn, potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 158.310.061,00 kn, novčana sredstva u iznosu 99.424.975,00 kn, potraživanja u iznosu 38.065.406,00 kn i vrijednosne papire u iznosu 19.394.516,00 kn.

Unos izlaznih računa u SAP sustav nije moguć, osim ručno izrađenim temeljnicama, radi čega nema cjelovitih podataka o potraživanjima, a vrijednosno značajnija su potraživanja Porezne uprave i Carinske uprave.

Ukupne obveze evidentirane su u iznosu 63.725.331.522,00 kn. Odnose se na obveze za vrijednosne papire u iznosu 53.736.468.229,00 kn (tuzemne obveznice 35.822.118.494,00 kn, inozemne obveznice 17.910.731.500,00 kn, obveze za mjenice 3.618.235,00 kn), obveze za zajmove (tuzemne) u iznosu 9.528.775.500,00 kn, obveze za rashode poslovanja u iznosu 251.510.912,00 kn i odgođeno plaćanje rashoda i prihode budućih razdoblja u iznosu 208.576.881,00 kn.

U poslovnim knjigama, odnosno financijskim izvještajima nisu evidentirane obveze za trezorske zapise u iznosu 15.561.787.731,73 kn, zajmove međunarodnih financijskih institucija u iznosu 7.471.518.326,50 kn (IBRD 5.179.239.856,46 kn, CEB 1.397.378.198,11 kn, EIB 865.771.209,19 kn i EBRD 29.129.062,74 kn), Londonski klub 804.067.401,41 kn, Pariški klub 423.403.128,26 kn, te druge tuzemne i inozemne kredite u iznosu 3.582.292.580,06 kn. Navedeni podaci evidentiraju se u nadležnim organizacijskim jedinicama Ministarstva financija.

Za potrebe financijskog izvještavanja državnog proračuna dio podataka se ručno unosi iz evidencija proračunskih korisnika i organizacijskih jedinica Ministarstva financija. U Glavnoj knjizi Državne riznice nisu evidentirani sveukupni podaci o financijskoj i nefinancijskoj imovini te o obvezama. U izdvojenom informacijskom sustavu za upravljanje javnim dugom (TREMA) evidentiraju se podaci o obvezama po zajmovima i jamstvima. Automatskim prijenosom podataka iz TREMA sustava u SAP sustav, te povezivanjem SAP sustava Državne riznice s područnim riznicama (projekti u tijeku), upotpunit će se podaci o imovini i obvezama, odnosno izvorima vlasništva u Glavnoj knjizi Državne riznice.

Državni ured za reviziju je naložio u Glavnoj knjizi i financijskim izvještajima evidentirati sveukupne podatke o imovini i obvezama te izvorima vlasništva.

- 1.2. *Na primjebdu da se u sustavu državnog računovodstva ne primjenjuje modificirano računovodstveno načelo nastanka događaja kako je određeno proračunskim propisima, Ministarstvo financija je obrazložilo da je u 2006. izrađena natječajna dokumentacija za softversko i hardversko rješenje Projekta Phare 2006 – Integracija Informacijskog sustava za upravljanje financijama Državne riznice s informacijskim sustavima za upravljanje financijama u područnim riznicama, financirano iz sredstava zajma IBRD-a (TAL 2 broj :4460 HR), kako je navedeno i u nalazu. Ministarstvo je naglasilo da se trenutno u Državnoj riznici provode dva projekta koji se financiraju iz sredstava Phare 2006.***

Vrijednost spomenutog Projekta Integracija Informacijskog sustava za upravljanje financijama Državne riznice s informacijskim sustavima za upravljanje financijama u područnim riznicama je 1.307.598 EUR, a hardver potreban za implementaciju ovog Projekta financiran je iz državnog proračuna s pozicija Ministarstva financija. Cilj Projekta je razvoj i implementacija informacijskih tehnologija koje će omogućiti integraciju informacijskog sustava za upravljanje financijama Državne riznice s informacijskim sustavima korisnika državnog proračuna odgovarajućom razmjenom podataka u obliku definiranih elektroničkih poruka. Pilot ministarstva su Ministarstvo obrane, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te Ministarstvo financija. Paralelno je, uz navedeni projekt (siječanj 2009.) započela provedba Projekta Unapređenje proračunskih procesa. Svrha Projekta je definiranje srednjoročnog proračunskog okvira, uspostava pokazatelja uspješnosti i prilagodba informacijskog sustava Državne riznice, unapređenje procesa izvršavanja proračuna, financijskog planiranja i upravljanja gotovinom, te edukacija djelatnika Ministarstva financija i drugih središnjih tijela državne uprave u području upravljanja proračunom. Vrijednost Projekta je 1.756.500 EUR, a predviđeno trajanje 21 mjesec. Uvodni izvještaj je prihvaćen u ožujku 2009.

Na primjedbu da u poslovnim knjigama, odnosno financijskim izvještajima nisu evidentirane sveukupne obveze, Ministarstvo je obrazložilo da je u tijeku uspostava automatskog prijenosa podataka iz TREMA sustava koji evidentira obveze, u SAP računovodstveno-informacijski sustav Državne riznice. Tijekom uspostave prijenosa podataka javljaju se određeni problemi koji su otklonjeni, ili je njihovo rješavanje u tijeku. Testiranje automatskog prijenosa podataka iz jednoga u drugi sustav je postupak koji treba uslijediti prije konačne produkcijske faze planirane za konac 2009.

Prihodi od dobiti i dividendi

- 2.1. U državnom proračunu za 2008. prihodi od dobiti trgovačkih društava, banaka i drugih financijskih institucija planirani su u iznosu 504.712.069,00 kn, a ostvareni su u iznosu 494.809.090,89 kn, što je za 9.902.978,11 kn ili 2,0% manje od plana. Odnose se na dobit za 2007., i to HNB-a u iznosu 484.787.292,23 kn i Agencije za komercijalnu djelatnost u iznosu 10.021.798,66 kn.

Prihodi od dividendi u državnom proračunu za 2008. planirani su u iznosu 194.148.097,00 kn, a ostvareni su u iznosu 212.387.148,04 kn, što je za 18.239.051,04 kn ili 9,4% više od plana. Odnose se na prihode od dividendi na dionice u trgovačkim društvima u javnom sektoru u iznosu 207.950.850,03 kn i prihode od dividendi na dionice u trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 4.436.298,01 kn.

Odjel za analizu poslovanja javnih poduzeća i poduzeća od posebnog državnog interesa u Upravi za gospodarstvo, između ostalog, prati poslovanje javnih poduzeća i trgovačkih društava u pretežitom državnom vlasništvu, prati i procjenjuje kvalitetu upravljanja aktivom i rizicima te procjenjuje potencijalnu dobit društava u kojima država ima udjele ili dionice. Sastavljeno je Izvješće o poslovanju društava u većinskom vlasništvu države (20 društava) te Godišnje izvješće o poslovanju društava od posebnog državnog interesa u 2007. godini (158 društava). U izvješćima je dan osvrt na ostvarene prihode i rashode te rezultate poslovanja, uz ocjenu drugih ekonomskih pokazatelja. Izvješće o poslovanju društava u većinskom vlasništvu države u 2007. godini Vlada je prihvatila u studenome 2008.

Od 20 pravnih osoba u većinskom vlasništvu države, četiri su javne ustanove, a za 16 društava prikupljene su tijekom 2008. odluke skupština o raspodjeli dobiti za 2007. Od 16 društava, dva društva donijela su odluke o isplati dividende, koja je uplaćena u državni proračun (dobit Hrvatske lutrije d.d., Zagreb uplaćena je na račun-prihodi od igara na sreću).

U Godišnjem izvješću o poslovanju društava od posebnog državnog interesa u 2007. godini, za dva društva je navedeno da ostvarenu dobit raspoređuju u zadržanu dobit i zakonske rezerve, a u poslovnim knjigama na ime dividende evidentirana je uplata spomenutih društva u iznosu 13.095.092,41 kn. Također, u poslovnim knjigama evidentirana je uplata od dividende za pojedina društva koja nisu obuhvaćena Godišnjim izvješćem o poslovanju društava od posebnog državnog interesa u 2007. godini. U spomenutom izvješću, za pojedina društva navedeni su pogrešni podaci o strukturi vlasništva, kao i podaci o raspodjeli dobiti.

U Ministarstvu financija nije uspostavljeno sustavno praćenje podmirenja obveza za uplatu dobiti i dividende. Odluke o raspodjeli dobiti društava koje prikuplja Uprava za gospodarstvo mogu se koristiti u svrhu praćenja potpunih i ažurnih uplata od dobiti i dividendi u državni proračun, a od nadležnih tijela državne uprave (Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom) potrebno je pribaviti podatke o društvima koja su obveznici uplate u državni proračun. Prema odredbi članka 106. Zakona o proračunu (u primjeni od početka 2009.) za potrebe izrade financijskih izvještaja, središnje tijelo državne uprave nadležno za upravljanje državnom imovinom, dužno je izraditi i dostaviti Ministarstvu financija do 15. veljače tekuće proračunske godine popis državne imovine sa stanjem na dan 31. prosinca godine za koju se podnosi popis. To podrazumijeva i popis društava u kojima Republika Hrvatska ima dionice, odnosno udjele.

Uprava za gospodarstvo raspolaže tabelarnim pregledom 867 društava s manjinskim, većinskim i 100,0% udjelom državnog vlasništva koje je sastavio Hrvatski fond za privatizaciju pod nazivom Evidencija društava u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju. Spomenuta Evidencija nije potpuna, jer ne sadrži 42 društva navedena u izvješću o poslovanju trgovačkih društava za 2007., koje je sastavila Uprava za gospodarstvo.

Obavljenim revizijama državnog proračuna ranijih godina utvrđeno je da ne postoji jedinstveni pregled ili evidencija društava u kojima Republika Hrvatska ima udjele, odnosno dionice (trgovačka društva, banke i druge financijske institucije). Navedeni podaci nalaze se u evidencijama pojedinih državnih tijela, te ih je potrebno objediniti radi unosa u poslovne knjige, odnosno financijske izvještaje državnog proračuna.

Državni ured za reviziju je naložio u suradnji s drugim državnim tijelima uspostaviti jedinstvenu evidenciju društava u kojima Republika Hrvatska ima udjele i dionice, uključujući trgovačka društva, banke i druge financijske institucije radi evidentiranja u poslovnim knjigama. Na temelju tako uspostavljene evidencije potrebno je prikupiti odluke skupština o raspodjeli dobiti radi praćenja pravodobnog i potpunog podmirenja obveza prema državnom proračunu.

2.2. *Na ponovljenu primjedbu o nužnosti prikupljanja podataka o državnoj imovini radi evidentiranja u poslovnim knjigama, Ministarstvo je navelo da nije u mogućnosti prikupiti potrebne podatke bez suradnje s drugim državnim institucijama.*

Vezano za nepotpunost podataka u Evidenciji društava u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju, naglasilo je da su podaci u spomenutoj evidenciji preuzeti od Hrvatskog fonda za privatizaciju, stoga i sporni obuhvat broja društava u spomenutoj Evidenciji nije u nadležnosti Ministarstva financija, već Hrvatskog fonda za privatizaciju. Nadalje, na temelju zaprimljenih podataka Uprava za gospodarstvo Ministarstva financija je izradila bazu podataka i prikupila podatke o poslovanju društava iz svoje nadležnosti, te izradila izvješće o poslovanju s pregledom svih relevantnih poslovnih pokazatelja.

Ministarstvo se nadalje pozvalo na novi Zakon o proračunu koji je stupio na snagu početkom 2009., u odredbama kojega je propisana i obveza središnjeg tijela državne uprave nadležnog za upravljanje državnom imovinom da izradi i dostavi Ministarstvu financija do 15. veljače tekuće proračunske godine popis državne imovine sa stanjem na dan 31. prosinca godine za koju se podnosi popis.

Vezano na ukazanu nužnost praćenja pravodobne i potpune uplate prihoda od dobiti (društva u kojima država ima udjele ili dionice) u državni proračun, Ministarstvo se pozvalo na odredbu članka 63. stavak 1. Zakona o proračunu, prema kojoj pravne osobe u kojima Republika Hrvatska ima najmanje 25% udjela u kapitalu, moraju najkasnije u roku devet mjeseci nakon isteka poslovne godine, ali najmanje 30 dana prije objave poziva za sjednicu skupštine, dostaviti Ministarstvu financija dnevni red sjednice skupštine, te podnijeti sve revizijske izvještaje i izvještaje nadzornih tijela za proteklu poslovnu godinu. Kako bi navedena odredba Zakona o proračunu dobila i svoju praktičnu primjenu, Ministarstvo financija je navelo da je tijekom srpnja 2009. svim trgovačkim društvima od posebnog državnog interesa dostavilo naputak o postupanju koji se odnosi na politiku dividendi, odnosno raspodjele dobiti.

Prihodi od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo

- 3.1. U 2008. na račun državnog proračuna uplaćeni su prihodi od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo u iznosu 226.331.683,99 kn.

U razdoblju od 1991. do 1998. Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, te drugi propisi koji su određivali uvjete i način prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo, prava i obveze prodavatelja i kupaca stanova, te prava i obveze državnog proračuna vezano za iznose raspolaganja, namjenu i svrhu korištenja prihoda, u više navrata su mijenjani. Prodavatelji stanova u većini slučajeva su poslove vezano za prodaju stanova sa stanarskim pravom povjeravali financijskim institucijama (banke) na temelju ugovornog odnosa. Osim mogućnosti prodaje stanova jednokratnom uplatom, zakonskim odredbama je dana mogućnost kupnje obročnom otplatom na razdoblje više godina. S obzirom da je zakonskim odredbama propisana raspodjela prikupljenih sredstava od prodaje stanova između prodavatelja i državnog proračuna, pri čemu su se omjeri raspodjele mijenjali u proteklom višegodišnjem razdoblju, a s obzirom da su prodavatelji stanova vođenje navedenih evidencije povjerali bankama, uzajamna potraživanja prodavatelja stanova i državnog proračuna za prihode od prodanih stanova, usklađuju se na temelju evidencija koje se prikupljaju iz navedenih izvora. Određeni broj prodavatelja stanova izgubio je pravnu osobnost (stečajevi, likvidacije, spajanja i pripajanja), pri čemu dio potrebnih evidencija nije ažuriran, dio evidencija koje su bile u nadležnosti državnih tijela, također nije potpun ili ne postoji.

U Izvješću o obavljenoj reviziji državnog proračuna za 2007. te većem broju izvješća o revizijama pravnih osoba u nadležnosti Državnog ureda za reviziju, koje su obavljene u proteklom razdoblju, upozoreno je na nužnost uspostave evidencija o uzajamnim potraživanjima prodavatelja i državnog proračuna za prihode od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo.

U lipnju 1992. ministar financija zaključio je u ime Republike Hrvatske s Privrednom bankom Zagreb d.d. Ugovor o obavljanju bankarskih poslova i usluga u vezi s prodajom stanova na kojima postoji stanarsko pravo u vlasništvu Republike Hrvatske. Banka se, između ostalog, obvezala knjigovodstveno pratiti sve uplate, na dospjele nepodmirene obroke, obračunavati i naplaćivati zateznu kamatu, evidentirati sredstva prema namjenama, te sastavljati financijske izvještaje o obavljenim poslovima i postignutim učincima naplate. Sve navedene poslove obvezala se obavljati bez naknade. U siječnju 2005. Banka je pokrenula postupak revidiranja ugovornih odredbi koje se odnose na plaćanje usluga. Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2009.), između Ministarstva financija i Banke nije postignut dogovor o cijeni po kojoj će Banka nadalje obavljati spomenute poslove, a određene prijedloge rješenja prema kojima bi navedene poslove obavljala neka od državnih tijela, također nisu realizirana. Iz dokumentacije Banke dostavljene Ministarstvu financija (ožujak 2009.), vidljivo je da je za studeni 2005. i razdoblje od siječnja 2007. do prosinca 2008. obračunano i obustavljeno od prikupljenih prihoda od prodaje stanova 5.766.766,29 kn na ime naknade za vođenje poslova. Naknada naplaćena u navedenom iznosu obrazlaže se pravilima po kojim banka posluje u istovrsnim poslovima. Za 2006. naknada nije naplaćena, uz obrazloženje da su se vodili pregovori oko zaključenja novog ugovora.

Državni ured za reviziju je predložio osigurati organizacijske i administrativne pretpostavke za uspostavu učinkovitog i djelotvornog sustava vezanog za evidencije o potraživanjima i obvezama državnog proračuna na temelju prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo. Naknadu za vođenje poslova u vezi prodaje stanova potrebno je ugovoriti ili obavljanje poslova organizirati na drugi način.

- 3.2. *Na prijedlog Državnog ureda za reviziju o nužnosti uspostave djelotvornog i učinkovitog sustava evidencija o potraživanjima i obvezama državnog proračuna na temelju prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, Ministarstvo financija je izjavilo da je sa Središnjim državnim uredom za upravljanje državnom imovinom provelo analizu dosadašnjeg poslovanja s Privrednom bankom Zagreb d.d., organiziranjem sastanaka s predstavnicima Banke, posjetom samoj Banci radi ocjene funkcionalnosti postojeće informatičke aplikacije uspostavljene za praćenje svih relevantnih pokazatelja vezano za prodaju stanova. Ocijenjeno je da Banka korištenjem navedene aplikacije ažurno prati naplatu potraživanja za prodane stanove, pri čemu vodi sve potrebne evidencije. Ministarstvo je nadalje izjavilo da je sa Središnjim državnim uredom za upravljanje državnom imovinom dogovorilo pokretanje postupka javne nabave (od strane Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom) u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, radi rješavanja pitanja obavljanja bankarskih poslova i usluga u vezi s prodajom stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo.***

Dodatna sredstva izravnanja za decentralizirane funkcije

- 4.1. Dodatna sredstva izravnanja za decentralizirane funkcije planirana su u iznosu 1.555.467.000,00 kn, a izvršena su u iznosu 1.426.778.649,22 kn, što je za 128.688.350,78 kn ili 8,3% manje od plana.

Decentralizacija u području javnog sektora prijenos je odlučivanja o prihodima i rashodima s razine državnog proračuna na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Pod decentraliziranim funkcijama podrazumijevaju se rashodi utvrđeni posebnim zakonima za osnovno i srednje školstvo, socijalnu skrb, zdravstvo, te javne vatrogasne postrojbe. Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osigurava se razlika nedostajućih sredstava iz državnog proračuna iz sredstava pomoći izravnanja, a prema uvjetima i mjerilima koja se utvrđuju Uredbom o načinu izračuna iznosa pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iznos pomoći izravnanja za svaku godinu osigurava se, odnosno planira državnim proračunom.

Vlada je u prosincu 2007. donijela Uredbu o načinu izračuna iznosa pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za prvo tromjesečje 2008. (razdoblje privremenog financiranja), a početkom svibnja 2008. za tekuću godinu.

Prema Uredbi iz svibnja 2008. utvrđena su ukupna sredstva za decentralizirane funkcije u iznosu 2.625.433.434,00 kn, raspoređena prema županijama i namjenama. Odredbom članka 13. spomenute Uredbe iz svibnja 2008., propisano je da se dodatna sredstva izravnanja za rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine i dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini izvršavaju na temelju dostavljene dokumentacije županije, Grada Zagreba i gradova nadležnom ministarstvu ili nadležnom tijelu državne uprave, koji objedinjuju i dostavljaju zahtjeve Ministarstvu financija do 15. u mjesecu za tekući mjesec. Dodatna sredstva izravnanja za rashode poslovanja za decentralizirane funkcije osnovnog i srednjeg školstva, te vatrogastva doznaju se na temelju mjesečnog obračuna za prethodni mjesec.

U prosincu 2007. Vlada je za prvo tromjesečje 2008. donijela pojedinačne odluke o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje bilančnih prava za financiranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba srednjih škola i učeničkih domova, osnovnog školstva, odnosno minimalnim financijskim standardima materijalnih i financijskih rashoda centara za socijalnu skrb i pomoći za podmirenje troškova stanovanja korisnicima koji se griju na drva, decentralizirane funkcije za zdravstvene usluge, decentralizirano financiranje domova za starije i nemoćne osobe, te decentralizirano financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi. U svibnju 2008. sve navedene odluke donesene su za tekuću godinu, a u listopadu i studenome 2008. izmijenjeni su minimalni financijski standardi koji se odnose na financiranje zdravstvenih usluga, domova za starije i nemoćne, centara za socijalnu skrb i pomoći za podmirenje troškova stanovanja korisnicima koji se griju na drva.

Od ukupno doznačenih sredstava za izravnanje decentraliziranih funkcija u 2008. u iznosu 1.426.778.649,22 kn, na 2008. se odnosi 1.413.163.151,08 kn, a 13.615.498,14 kn odnosi se na prosinac 2007. (isplaćeno u siječnju 2008.).

Na temelju mjesečnog obračuna za prethodni mjesec, a umanjeno za akontacijske rate u prosincu, sredstva za prosinac 2008. (za funkcije osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi i zdravstva) u iznosu 15.291.796,08 kn isplaćena su u siječnju 2009. na teret sredstava planiranih u državnom proračunu za 2009.

Prema odredbi članka 12. Uredbe o načinu izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2008., ako županije, Grad Zagreb, gradovi i općine koje financiraju decentralizirane funkcije, ostvare više sredstava od poreza na dohodak i pomoći izravnjanja od utvrđenog minimalnog standarda, višak sredstava trebaju vratiti na račun državnog proračuna do 28. siječnja 2009. godine.

Na račun državnog proračuna, tijekom druge polovice 2008. i u prvom tromjesečju 2009., izvršen je povrat neutrošenih sredstava u ukupnom iznosu 127.153.032,66 kn, od čega se na povrate neutrošenih sredstava iz ranijih godina odnosi 113.964.032,32 kn, a na povrate iz 2008. odnosi se 13.189.000,34 kn (17 županija u iznosu 12.421.502,06 kn i 24 grada u iznosu 767.498,28 kn).

U revizijskom izvješću za 2007., utvrđeno je da pojedine županije i gradovi nisu izvršili povrat viška sredstava iz 2007. na račun državnog proračuna do konca travnja 2008. u ukupnom iznosu 112.360.266,70 kn (najvećim se dijelom odnosi na Grad Zagreb 111.768.280,85 kn i Splitsko-dalmatinsku županiju 548.972,21 kn), te je naloženo da se poduzmu potrebne mjere u cilju naplate neutrošenih sredstava, odnosno više ostvarenih od minimalnog standarda propisanog za financiranje decentraliziranih funkcija. Tijekom 2008., spomenuta županija i gradovi izvršili su povrat na račun državnog proračuna.

Prema pregledu sredstava izravnjanja za decentralizirane funkcije po županijama i gradovima za 2008. koji se izrađuje u Sektoru za izvršavanje državnog proračuna (Odjel za upravljanje financijskim tijekovima) na temelju Izvještaja o porezu na dohodak te o prirezu na porez na dohodak, koji dostavlja FINA, vidljivo je da pojedine županije i gradovi (Grad Zagreb, Brodsko-posavska županija, Solin, Zabok, Zaprešić, Križevci) nisu izvršili povrat viška sredstava na račun državnog proračuna do konca travnja 2009. u ukupnom iznosu 134.280.219,85 kn (od čega Grad Zagreb 133.830.655,01 kn), iako je Ministarstvo financija koncem siječnja 2008. uputilo Okružnicu jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru koje se navode rokovi za povrat neutrošenih sredstava.

Državni ured za reviziju je naložio i nadalje poduzimati potrebne mjere u cilju povrata neutrošenih sredstava u državni proračun, odnosno više ostvarenih sredstava od minimalnog standarda propisanog za financiranje decentraliziranih funkcija.

- 4.2. *Ministarstvo financija je izjavilo da je ponovo, koncem srpnja 2009. uputilo zahtjeve dužnicima (županije i gradovi koji nisu vratili sredstva ostvarena u iznosima višim od minimalnog standarda propisanog za financiranje decentraliziranih funkcija) za žurni povrat na račun državnog proračuna.*

Planirana i isplaćena sredstva po ovrhama

- 5.1. Državni proračun u 2008., jednako kao i ranijih godina, teretile su isplate po pravomoćnim sudskim rješenjima o ovrhama, odnosno postignute nagodbe u okviru pokrenutih sudskih tužbi. Najveći broj tužbenih zahtjeva pokrenut je putem sindikalnih organizacija državnih službenika i namještenika zbog neostvarenih prava sadržanih u kolektivnim ugovorima, a odnose se na naknade za božićne blagdane, regres za godišnje odmore, smjenski rad u osnovnim i srednjim školama, te prekovremeni i noćni rad zaposlenika.

Državnim proračunom za 2008. (17 razdjela) planirana su sredstva za isplate po sudskim presudama (ovrhe) i nagodbama u ukupnom iznosu 328.253.669,00 kn, a izvršeni su rashodi u iznosu 277.584.715,96 kn. Na računu proračunske zalihe evidentirano je 176.636.960,89 kn, što ukupno iznosi 454.221.676,85 kn.

FINA izvršava rješenja o ovrhama na teret računa državnog proračuna te izvještava Ministarstvo financija o izvršenim ovrhama po proračunskim korisnicima. Rješenja donesena na temelju ovršne isprave koje FINA-i dostavljaju nadležni sudovi, ne izvršavaju (isplaćuju) se odmah, ukoliko nemaju oznaku o pravomoćnosti. Na temelju takvih rješenja sredstva se izdvajaju na posebne račune (račun za radne sporove i račun za sve druge vrste sporova), a isplaćuju se prvi dan po proteku 30 dana od primitka rješenja, ako nadležni sud ne dostavi ranije ispravu o pravomoćnosti, odgodi ili obustavi. U sustavu evidentiranja i izvršavanja ovrha, FINA je ukazala na određene probleme o čemu je upoznala Ministarstvo financija. Posebno su istaknuti problemi koji se odnose na jedinstveno označavanje ovrha (informatička oznaka ID), što je u nadležnosti sudova, odnosno Ministarstva pravosuđa.

Prema izvješću FINA-e koje se odnosi na razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2008., kao neprepoznati proračunski korisnik evidentirane su ovrhe u iznosu 76.766.212,26 kn.

Veći broj rješenja o ovrhama koje donose nadležni sudovi, u FINA-u se dostavljaju bez oznake iz Registra proračunskog korisnika (RKP). Oznaka RKP omogućava pravilno evidentiranje rashoda za ovrhe na stavke proračunskih korisnika koje su i planirane za navedene rashode. Označavanje rješenja o ovrhama na opisani način, treba smanjiti iznos ovrha koje se vode kao neprepoznati proračunski korisnik, čime će se smanjiti i isplate koje terete proračunsku zalihu. Ujedno će se uspostaviti odgovarajući potreban sustav kontrola. Oznaku RKP je potrebno navoditi u tužbama, presudama, prijedlozima za ovrhu i rješenjima o ovrsi i radi proračunskih korisnika koji bez oznake RKP u rješenjima o ovrsi, jednom otvorene predmete o tužbama ne mogu zatvoriti, jer nemaju povratnu informaciju o isplatama iz proračunske zalihe. Navedena okolnost može utjecati na nerealno planiranje sredstava za ovrhe u sljedećem proračunskom razdoblju. U 2006. i 2007. Ministarstvo financija je u dva navrata uputilo pozive na suradnju Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, Ministarstvu pravosuđa, Hrvatskoj odvjetničkoj komori i Hrvatskoj javnobilježničkoj komori u cilju rješavanja navedenih problema. Na primjedbe Državnog ureda za reviziju koje su navedene u Izvješće o reviziji državnog proračuna za 2007., a koje se odnose na sustav ovrha, Ministarstvo financija je izjavilo da namjerava izraditi plan aktivnosti u cilju smanjenja iznosa ovrha koje se vode kao neprepoznati proračunski korisnik, odnosno isplata koje terete proračunsku zalihu.

Tijekom obavljanja revizije (travanj 2009.) Ministarstvo financija je donijelo Plan aktivnosti radi rješavanja pitanja neprepoznatih proračunskih korisnika kod provedbe ovršnih rješenja na teret državnog proračuna. Spomenutim planom definirane su aktivnosti koje treba provesti u razdoblju od svibnja do prosinca 2009. Tijekom svibnja 2009. planiraju se definirati otvorena pitanja vezano za neprepoznate ovrhe u suradnji s FINA-om, a tijekom lipnja 2009. u suradnji s drugim tijelima državne uprave planiraju se utvrditi moguća rješenja u cilju smanjenja neprepoznatih ovrha. U razdoblju srpanj-prosinac 2009., u skladu s utvrđenim rješenjima, FINA, Ministarstvo financija i druga tijela državne uprave, trebaju provesti rješenja do kojih se došlo u prethodnim fazama plana aktivnosti.

Državni ured za reviziju je predložio, s obzirom da se s računa državnog proračuna isplaćuju značajna sredstava na temelju sudskih rješenja o ovrhama, poduzeti radnje u cilju provedbe plana aktivnosti radi uspostave učinkovitog sustava planiranja, izvršavanja i evidentiranja sredstava za isplate po ovrhama.

- 5.2. *Na ponovljenu primjedbu o nužnosti uspostave učinkovitog sustava planiranja, izvršavanja i evidentiranja sredstava isplaćenih po ovrhama, Ministarstvo financija je izjavilo da Republika Hrvatska ima status pravne osobe, ali ne i državna tijela (sudovi), stoga nema zakonske osnove da se sudovi obvežu da u sudskim odlukama uz Republiku Hrvatsku, kao stranu u postupku, navode i proračunskog korisnika koji je sudjelovao u sporu na strani Republike Hrvatske. FINA izvršava rješenja o ovrhama na teret državnog proračuna i o tome mjesečno izvještava Ministarstvo financija. Nadalje je navelo, s obzirom da ne postoji zakonska obveza navođenja proračunskih korisnika na sudskim odlukama, a potrebno je radi pravilnog izvršavanja državnog proračuna, Ministarstvo financija je svim tijelima koja imaju utjecaj na rješavanje ove problematike, uputilo poziv na suradnju, i to u lipnju 2006. i svibnju 2007. S obzirom da pozivi na suradnju nisu dali očekivane rezultate, izrađen je plan aktivnosti usmjerenih ka smanjivanju iznosa ovrha koje se vode kao neprepoznati proračunski korisnik, a koje terete proračunsku zalihu. Ministarstvo financija je u fazi utvrđivanja otvorenih pitanja s FINA-om koja se odnose na sustav ovrha, te utvrđivanja tijela državne uprave koja se trebaju uključiti u rješavanje spomenutih pitanja. Nakon ove faze slijedi pronalaženje rješenja, te njihova provedba u praksi.*

Primici od zaduživanja

- 6.1. Primici od zaduživanja planirani su u državnom proračunu za 2008. u iznosu 7.606.296.713,00 kn. Prema podacima iz računa financiranja, primici od zaduživanja evidentirani su u iznosu 7.166.150.535,93 kn, što je za 440.146.177,07 kn, ili 5,8% manje od plana. Odnose se na primljene zajmove od međunarodnih financijskih organizacija u iznosu 1.471.219.160,36 kn, primljene zajmove od banaka i drugih financijskih institucija u javnom sektoru u iznosu 72.056.886,53 kn, te primljene zajmove od banaka i drugih financijskih institucija izvan javnog sektora u iznosu 5.622.874.489,04 kn.

U računu financiranja i Izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima-obrazac PR-RAS za 2008., jednako kao i ranijih godina, kratkoročno zaduživanje od zajmova i trezorskih zapisa evidentira se prema neto principu, kao primitak ili kao izdatak, ovisno o učinku kratkoročnog zaduživanja koncem godine koji može biti u korist primitaka od zaduživanja ili izdataka (otplata).

Revizijom državnog proračuna za 2007. utvrđeno je da u poslovnim knjigama, odnosno računu financiranja nisu evidentirani primici od zaduživanja po kreditima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (za razvoj hrvatskih sveučilišta) u iznosu 135.822.106,00 kn i Ministarstva unutarnjih poslova (za financiranje opreme) u iznosu 60.220.564,00 kn.

U poslovnim knjigama, odnosno računu financiranja za 2008. nisu evidentirani primici od zaduživanja po kreditima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u iznosu 294.761.628,80 kn. Navedeni primici evidentirani su u poslovnim knjigama spomenutog Ministarstva, što je utvrđeno tijekom obavljanja revizije za 2008.

Državni ured za reviziju je naložio u računu financiranja evidentirati sveukupne primitke po zajmovima u cilju objektivnog i istinitog informiranja o iznosima zaduživanja (primitcima).

- 6.2. *Vezano za nepotpunost podataka o zaduživanju u računu financiranja, Ministarstvo financija je navelo da primici od zajmova za razvoj hrvatskih sveučilišta nisu uključeni u državni proračun za 2008., jer su u skladu s odredbama članka 41. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu, znanost i visoko obrazovanje izuzeti od uplate namjenskih prihoda, primitaka, prava (dionica) i donacija. S obzirom da se u državnom proračunu planiraju izdaci za njihovu otplatu, potrebno je provesti određene knjigovodstvene evidencije u cilju realnijeg iskazivanja rezultata u Glavnoj knjizi Državne riznice. Stoga će se na odgovarajućim računima glavne knjige sa stanjem na dan 31. prosinca 2009. evidentirati sveukupno povučena, odnosno utrošena sredstva zajmova za razvoj hrvatskih sveučilišta, na temelju podataka Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Nadalje, u državnom proračunu za 2010. planirat će se primici od zajmova za razvoj hrvatskih sveučilišta.*

Potraživanja za isplate po danim jamstvima

- 7.1. Prema evidencijama koje se vode u Sektoru za državna jamstva, ukupna potraživanja za isplate po danim jamstvima koncem 2008. iskazana su u iznosu 1.987.760.415,05 kn (glavnica, redovne i zatezne kamate isplaćene kreditorima). Odnose se na isplate po jamstvima za pravne osobe u turizmu u iznosu 767.560.516,49 kn, gospodarstvu 537.631.716,50 kn, poljoprivredi 292.403.015,21 kn, brodogradnji 289.672.834,24 kn, za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 85.482.788,82 kn i Hrvatski fond za privatizaciju u iznosu 15.009.543,79 kn. Uz dana državna jamstva pribavljeni su instrumenti osiguranja naplate (mjenice, zadužnice te upisana založna prava na nekretninama). U ukupnom potraživanju iskazanom u iznosu 1.987.760.415,05 kn, na potraživanja od pravnih osoba u stečaju odnosi se 277.313.213,19 kn (prijavljeno u stečajnu masu). U iznosu potraživanja nisu iskazane zatezne kamate Ministarstva financija. Tijekom obavljanja revizije nadležna uprava Ministarstva pribavila je informatički program radi ažuriranja izračuna zateznih kamata za isplate po jamstvima.

Isplate po danim jamstvima za turizam najvećim se dijelom odnose na kredite za pripremu turističke sezone 2000. koje je odobrio HBOR, odnosno druge banke kreditori. Prema dokumentaciji nadležne uprave Ministarstva financija, određeni broj društava dužnika je obuhvaćen operativnim planovima privatizacije, dok je dio društava u privatnom vlasništvu. Posljednje opomene dužnicima, Ministarstvo financija je uputilo u listopadu 2005.

Isplate po danim jamstvima za gospodarstvo odnose se na kredite za nabavu opreme u cilju pokretanja proizvodnje, građevinske radove, nabavu poljoprivrednih strojeva i drugo. Za dio kredita dana su jamstva HBOR-u i inozemnim bankama na temelju prihvaćanja programa restrukturiranja koje su odobrila nadležna ministarstva.

Isplate po danim jamstvima poljoprivredi uglavnom se odnose na jamstva dana u korist HBOR-a i drugih banaka za kreditiranje proljetne sjetve, programa obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti, otkupa grožđa na otocima, područjima od posebne državne skrbi i drugo.

Potraživanja za isplate po danim jamstvima za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave usklađuju se s obvezama Ministarstva financija za prodane stanove za konvertibilne valute na temelju odredbi Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, radi prijetoja.

Prema odredbama članka 68. Zakona o proračunu koji je stupio na snagu početkom 2009., Vlada može na prijedlog ministra financija, a na zahtjev dužnika, uz primjereno osiguranje i kamate, odgoditi plaćanje ili odobriti obročnu otplatu duga, ako se time bitno poboljšavaju dužnikove mogućnosti otplate duga, od kojega inače ne bi bilo moguće naplatiti cjelokupni dug. Odredbama spomenutog članka, stavak 7., propisano je da će Vlada uredbom propisati kriterije, mjerila i postupak za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga, te otpis ili djelomičan otpis potraživanja za državu i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Rok donošenja uredbe Vlade je 120 dana od dana stupanja na snagu Zakona o proračunu.

Prema odredbama članka 31., stavak 15. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu, za državna jamstva koja se aktiviraju, Ministarstvo može banci ili drugoj financijskoj organizaciji ovlaštenoj za platni promet dati nalog za blokadu računa dužnika radi namirenja duga.

Državni ured za reviziju je predložio poduzeti mjere naplate potraživanja proračunskih sredstava isplaćenih na temelju danih državnih jamstava. S obzirom da su uz dana državna jamstva pribavljeni potrebni instrumenti osiguranja i da proračunski propisi omogućuju primjenu odgovarajućih rješenja u pogledu naplate potraživanja, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju primijeniti ona rješenja koja neće otežati gospodarski položaj dužnika, odnosno realnu mogućnost naplate cjelokupnog duga.

7.2. *Na prijedlog da se poduzmu mjere naplate potraživanja proračunskih sredstava isplaćenih na temelju danih državnih jamstava, Ministarstvo financija je izjavilo da u skladu s proračunskim propisima poduzima mjere naplate, uzimanjem u obzir gospodarski položaj dužnika, te realnu mogućnost naplate cjelokupnog duga. Ministarstvo je u prilogu dostavilo preslike opomena poslane dužnicima koncem srpnja 2009.*

8.1. U 2005. i 2006. na teret državnog proračuna isplaćeno je 72.116.114,65 kn u korist inozemne banke na temelju izdanog jamstva društvu Croatia Airlines d.d. u 1998.

U Izvješću o obavljenoj reviziji za 2007., Državni ured za reviziju je naložio zatražiti povrat isplaćenih sredstava po jamstvu u 2005. i 2006. od društva Croatia Airlines d.d. u iznosu 72.116.114,65 kn. Koncem 2008. potraživanja za isplate po jamstvima uvećano za zatezne kamate iznosila su 103.019.108,54 kn.

Na temelju odluke Vlade, u siječnju 1998. izdana su jamstva u korist inozemne banke za zaduživanje društva u ukupnom iznosu 313.000.000,- USD, u protuvrijednosti 1.972.870.300,00 kn, uvećano za kamate i troškove financiranja za razdoblje 12 godina (što je sveukupno procijenjeno na 492.000.000,- USD) i to: činidbeno jamstvo u iznosu 283.000.000,- USD ili 1.783.777.300,00 kn za nabavu šest zrakoplova i rezervnih dijelova, te financijsko jamstvo u iznosu 30.000.000,- USD ili 189.093.000,00 kn za izgradnju tehničko-poslovnog centra.

U odluci Vlade o davanju spomenutih jamstava navedeno je da će Vlada naknadno donijeti odluku o načinu otplate kredita (putem otkupa dionica društva) i reguliranju međusobnih odnosa posebnim ugovorom. Koncem srpnja 1998. Ministarstvo financija je s društvom zaključilo ugovor o preuzimanju otplate dijela duga u zamjenu za dionice društva u protuvrijednosti 250.000.000,00 kn, za podmirenje kreditne obveze u 1998. i 1999. prema otplatnom planu (dodatak 1 ugovoru). Ugovoreno je da će se financijske obveze koje nastaju za Republiku Hrvatsku podmiriti u skladu s propisima o izvršavanju državnog proračuna za 1998. i 1999., a nadalje do 2012., prema dodatnim ugovorima o preuzetim obvezama.

U studenome 1999. Vlada je donijela odluku o davanju suglasnosti za potpisivanje ugovora o ulaganju prava u društvo i dodatak 1 ugovora za isplatu dodatnih 250.000.000,00 kn na teret državnog proračuna za 2000. za otplatu spomenutog kredita, a prema priloženom otplatnom planu za 2000. U skladu s navedenim doznačena su sredstva u korist društva na teret državnog proračuna za određenu godinu, s pozicije izdataka za dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru, što je i opisano u godišnjim revizijskim izvješćima u okviru spomenutih izdataka. Također su evidentirane odgovarajuće promjene u temeljnom kapitalu društva, odnosno strukturi vlasništva.

Na temelju Odluke Vlade, u prosincu 2006. društvu Croatia Airlines d.d., Zagreb izdano je jamstvo u iznosu 135.000.000 EUR ili 990.028.170,00 kn za kreditno zaduženje u iznosu 168.750.000 EUR u svrhu refinanciranja postojećih kredita za nabavu zrakoplova s državnim jamstvom iz 1998. Jamstvo u iznosu 1.783.777.300,00 kn na temelju Odluke Vlade iz 1998. zamijenjeno je novim jamstvom prema Odluci Vlade iz 2006. u iznosu 990.028.170,00 kn.

Pozivom banke iz studenoga 2005., prvi puta je po jamstvu izdanom 1998., na teret državnog proračuna za 2005. banci kreditoru plaćeno (prosinac 2005.) za dospjeli obrok glavnice i kamata za otplatu kredita za zrakoplove 24.419.669,00 kn ili 3.313.289,02 EUR. U 2006. izdaci po navedenom jamstvu izvršeni su u iznosu 47.696.445,65 kn ili 8.421.817,69 USD. Ukupni izdaci za 2005. i 2006. iznosili su 72.116.114,65 kn.

Tijekom 2005. Ministarstvo financija je zatražilo povrat sredstava u iznosu 24.419.669,00 kn, te je s društvom zaključilo ugovor o reguliranju međusobnih odnosa koji proizlaze iz jamstva. Prema odredbama ugovora društvo je trebalo vratiti dužna sredstva zajedno s obračunanim kamatama u roku mjesec dana od poziva Republike Hrvatske, a najkasnije do konca studenoga 2006.

U ožujku 2007. društvo Croatia Airlines d.d. obratilo se Ministarstvu financija tražeći odgodu plaćanja zbog smanjene likvidnosti izazvane poslovanjem u izvansezonskom razdoblju.

Tijekom 2007. i 2008. nije bilo povrata sredstava od društva Croatia Airlines d.d., a Ministarstvo financija nije poduzimalo mjere naplate potraživanja.

Državni ured za reviziju je naložio poduzeti radnje radi naplate potraživanja za sredstva isplaćena iz državnog proračuna na temelju izdanih jamstava za društvo Croatia Airlines d.d. ili predložiti Vladi donošenje odluke o povećanju dioničkog kapitala navedenog društva u korist Republike Hrvatske.

- 8.2. *Na ponovljeni nalog o nužnosti poduzimanja mjera u cilju naplate potraživanja za sredstva isplaćena iz državnog proračuna na temelju jamstva izdanog za društvo Croatia Airlines d.d., Ministarstvo je obrazložilo da je društvo (dužnik) zbog smanjene likvidnosti izazvane poslovanjem u izvansezonskom razdoblju i zbog povoljnijih uvjeta zaduženja u 2006., refinanciralo ostatak duga po kreditu za koji je iz državnog proračuna tijekom 2005. i 2006. isplaćeno 72.116.114,65 kn. Ministarstvo se suglasilo s preporukom Državnog ureda za reviziju da se za navedeni iznos predloži povećanje dioničkog kapitala društva u korist Republike Hrvatske, što je i predloženo nadležnom ministarstvu koje će do konca godine poduzeti potrebne radnje.***

Izvješće o obavljenoj reviziji je uručeno zakonskom predstavniku 28. kolovoza 2009.